

Τό θέατρο

Θιάσος Κατερίνας 'Ανδρεάδη «Τά παράσημα τής γρηούλας» «'Αν ήθελα».

Τό νέον πρόγραμμα τοῦ θιάσου τής Κας Κατερίνας 'Ανδρεάδη παρουσίασεν ἐξαιρετικόν πράγματι ἐνδιαφέρον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ θεατρόφιλοι ἐκαλοῦντο νά χειροκροτήσουν τήν συμπαθῆ καλλιτέχνη εἰς ἕνα ρόλον γρηῆς καί νά παραστοῦν εἰς τήν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ κ. Λ. Κωνσταντάρρα, μαθητοῦ τοῦ Ζουβέ ἐπὶ παρισινόν θέατρον «'Ατενέ».

«Τά παράσημα τής γρηούλας» τοῦ 'Αγγλου συγγραφέως Μπάρου ἔχουν χαρακτηρισθεῖ ὡς ἕνα ἀπό τὰ δραματικώτερα ἔργα ποῦ ἐνέπνευσε ὁ παγκόσμιος πόλεμος. Πολλοὶ ἔκριναν τὸ μονόπρακτο αὐτὸ ὡς πραγματικὸ ἀριστούργημα καί τὸ παραλλήλισαν μὲ τὸ περίφημον ἔργον τοῦ Σέριφ «Τὸ τέλος τοῦ ταξειδίου» 'Ομολογοῦμεν μὲ εἰλικρίνειαν ὅτι ἐδοκιμάσαμεν κάποια ἀπογοήτευση τόσον ἀπὸ τὸ ἔργο ὅσο καί ἀπὸ τήν ἐκτέλεσίν του. Ἴσως ἐπειδὴ ὁ Μπάρου παρασύρθηκε περισσότερο ἀπὸ τὸν ὀρθολογισμό του παρὰ ἀπὸ τὸν αἰσθηματικὸν τοῦ κόσμου, ἴσως πάλι γιατί δὲν μπόρεσε νά δώσῃ τὴν ἀναγκαίαν πλαστικότητα στοὺς χαρακτήρας, ἔγραψε ἕνα ἔργο μᾶλλον σχηματοποιημένον, χωρὶς μεγάλη ἔξαρση, ποῦ σῶζεται ὁμως ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ θέμα τοῦ παρὰ ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα ποῦ δημιουργεῖ.

'Ἡ πρωτοτυπία τοῦ ἔργου ὀφείλεται στὴ συγκινητικὴ ψυχολογία τής φτωχῆς ἐγγλέζας καθαρίστριας ποῦ δημιουργεῖ μὲ τὴν φαντασία της ἕνα παιδί, ποῦ παρουσιάζεται ὁμως μιά μέρα πραγματικὰ μὲ ἄδεια καί ἔτσι γεννιέται μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἔρημων πλασμάτων ἀληθινὴ στοργή ποῦ καταλήγει σὲ ἀμοιβαίαν ἀγάπην. Τώρα ἡ κυρία Ντόγουϊ, αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνομα τής γρηούλας, ἔχει καί αὐτὴ, ὅπως καί οἱ φιλενάδες της, ἕνα πραγματικὸ γυιὸ σὲ μέτωπο ποῦ θὰ τής γράφῃ τακτικὰ σὰν σὲ ἀληθινὴ μητέρα του.

'Ἡ ἄδεια ὁμως τοῦ στρατιώτου ποῦ ὑπηρετεῖ στὸ περίφημον μαῦρο σύνταγμα τῶν Σκωτσέζων, ἔχει τελειώσει καί εἶναι ἀνογκασμένος νά φύγῃ ξανά γιὰ τὸ μέτωπο. Στὴν τελευταία καί τρίτη εἰκόνα τοῦ μονοπράκτου ἡ γρηούλα ἀπομένει μόνη μὲ τὰ ἐνθύμια τοῦ σκοτωμένου ποῦ ὑπῆρξε ὁ θετὸς γυιὸς της. 'Ἡ βουβὴ αὐτῆ σκηνή ὅπου ἡ κυρία Ντόγουϊ κρύβει στὸ κομὸ της τὰ πράγματα ποῦ τής ἄφησε ἐκεῖνος εἶνε ἀληθινὰ συγκινητικὴ καί ἂν ὁ ἀποχαιρετισμὸς τής γρηούλας μὲ τὸ Σκωτσέζο δὲν ἦταν τόσο ψυχρὸς καί πρὸ πάντων τόσο σύντομος, ἂν ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα εἶχε περισσότερη ἐσωτερικότητα, ἂν τέλος ὁ διάλογος ἄφηνε στὸν ἀκροατὴ κάποιες προεκτάσεις, τὸ ὅλο δράμα, μὲ τὸν τόσον ἀνθρώπινον τόνον του, θὰ συγκινοῦσε ἐντονώτερα, ἂν συνέτεινε σ' αὐτὸ καί ἡ ἐκτέλεση.

'Ὁ κ. Κωνσταντάρρας γιὰ τὸν ὁποῖον εἶχε γίνει μεγάλη διαφήμιση, στὸ ρόλο τοῦ Σκωτσέζου, παρὰ τὴν ὡραία ἐμφάνισίν του καί τὴ φωνή του ποῦ προσαρμοζόντανε στὸν τύπον του, δὲν κατώρθωσε νά μεταδώσῃ συγκίνηση στὸ ἀκροατήριον, λόγῳ τής ἀκαμψίας καί τής μονοτονίας τής ὅλης ἐρμηνείας του, ἀλλὰ καί τής σκηνηκῆς του ἀκόμη ἀπειρίας. Ἴσως σὲ ἄλλα ἔργα νά εἶνε καλύτερος, γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο δὲν μποροῦμε νά τὸν κρίνουμε τελειωτικὰ. 'Ἡ κυρία 'Ανδρεάδη ἦτο ἀπλῶς καλὴ καί θὰ ἐσημείωνε μεγαλύτερη ἐπιτυχία ἂν ὁ ρόλος προσαρμοζόταν περισσότερο στὴν ἰδιοσυγκρασίαν της.

Στό «'Αν ήθελα» τοῦ Ζεραλντύ Ξαναβρήκαμε ἀπὸ τὶς πρῶτες σκηνές τῆ χαριτωμένη καλλιτέχνηδα μ' ὄλη τὴν φιλαρέσκειάν της, τὸ μπριό της, τὴν ἀκατανίκητη γοητεία της. Στὴν κωμῶδια αὐτῆ, ποὺ εἶναι ἓνα ὡραῖο τρίπρακτο παιγνίδι γεμῶτο ἀπὸ σπινθηροβόλο καὶ δαντελλένιο διάλογο, ἀπὸ θελκτικὰ ἐπεισόδια, ἀπὸ ἀπρόοπτες ἀντιθέσεις, ὁ συγγραφεὺς μᾶς παρουσιάζει τὴν περίπτωση μιᾶς παντρεμένης καὶ εὐτυχομένης γυναίκα, ποὺ ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρόνων συζυγικὸ βίο, θέλει νὰ μάθῃ ἂν εἶναι ἱκανὴ νὰ διεγείρῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ συζύγου της. Ἐνῶ εἶναι ἐκτάκτως ὡραία, γοητευτικὴ, ἔξυπνη, ὅλοι ὅσοι τὴν κυττάζουν καὶ τὴν συναναστρέφονται τὴν σέβονται. Ἀντίθετα μιὰ παιδικὴ της φίλη, ἡ Μαρσέλ, ἔχει παντοῦ καὶ πάντοτε ἀφάνταστη ἐπιτυχία μὲ τοὺς ἀνδρες χάρις στὴν προκλητικότητά της. Ἐπειτα ἀπὸ διαφορὲς γοργές σκηνές, ἡ Ζερμαίν, ἔτσι ὀνομάζεται ἡ ἡρωὶς, κατορθώνει νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωση στὸν ἄνδρα της πὼς ἔχει ἔραστή καὶ τότε, ὁ σύζυγός της ἀνακαλύπτει κάπως ἀργὰ ὅτι ἡ γυναίκα του δὲν τοῦ ἐνέπνεε μονάχα τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν στοργή, ἀλλὰ καὶ τὸν πόθο.

Τὸ «'Αν ήθελα» εἶναι ἴσως τὸ μοντέλο τοῦ θεάτρου ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ὀνομάσῃ κανεὶς παστέλ. Ἐνας ζωγράφος εἶναι στὸ εἶδος τοῦ ὁ Ζεραλντύ ποὺ παίζει μὲ τὶς λέξεις καὶ τὰ αἰσθήματα. Ἀναλόγως τοῦ φωτισμοῦ των, ἀναλόγως τῆς τοποθετήσεώς των, μᾶς χαρίζει τὶς ἐναλλαγές ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πίνακος, ὅπου τὸ φόντο του παραμένει ὁ ἔρω, ἓνας ἔρω, ποὺ δὲν εἶναι ποτέ χυδαῖος, ἀλλ' ἀποκαλύπτεται μ' ὄλες τὶς ἀποχρώσεις τῆς τρυφερότητος, τῆς λεπτεπιλέπτου ἀναλύσεως, τῆς εἰλικρινείας.

Τὸ θέατρο τοῦ Ζεραλντύ ἂν ἀρέσῃ, λόγῳ τῆς ὑφῆς του, στοὺς ἐκλεκτοὺς, συγκινεῖ καὶ τὸ κοινόν γιατί ἀπευθύνεται στὴν καρδιά του. Ἄν κάποτε τὰ θέματα ποὺ χρησιμοποιεῖ εἶναι ἐξεζητημένα ὅπως στὸ «'Αν ήθελα», οἱ χαρακτήρες ποὺ μᾶς παρουσιάζει εἶναι σχεδόν πάντα ζωντανοὶ καὶ οἱ γυναικεῖοι τύποι του γενικὰ ἀξιολάτρευτοι. Ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν δραματικῶν του ἔργων εἶναι διόχυτος ἀπὸ ἓνα συγκρατημένο λυρισμὸ, ἀπὸ μιὰ εὐχάριστη αἰσθηματικότητα, κάπως ρωμαντικὴ ἴσως, ποὺ παραμένει ὁμως πάντα σ' ἓνα ἐπίπεδο εὐγενικὸ καὶ ὡραῖο. Ἡ ἐκτέλεση τῆς κωμῶδιας αὐτῆς ὑπῆρξε πραγματικὰ περίφημη, χάρις στὸ πειθαρχημένον καὶ ὁμοιογενές της σύνολο. Ὅπως τονίσαμε παραπάνω, ἡ κυρία Ἀνδρεάδη ὡς Ζερμαίν ἦταν, ὡς παίξιμο, ὡς ἐμφάνιση μὲ τὶς διαφορὰς, τουσαλέτες της, ἓνα ζωντανὸ παστέλ, μιὰ γοητεία ἀλησμόνητη, καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ ρόλου αὐτοῦ θὰ παραμείνῃ μιὰ ἀπὸ τὶς πρὸ δημιουργικῆς τῆς καλλιτεχνικῆς σταδιοδρομίας της.

Κοντὰ της ὁ κ. Ἀποστολίδης ὡς Φίλιππος ἦτο ἄψογος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ὁ κ. Φαρμάκης εἶχε πραγματικὴ ἐπιτυχία ὡς Ρενέ καὶ ὁ κ. Μορίδης ὡς Μπερτώ, σ' ἓνα ρόλο κατακτητοῦ γυναικῶν, θὰ κέρδιζε περισσότερο ἂν ἔπαιξε θερμότερα καὶ ἐκφραστικώτερα. Ἡ κυρία Λέλα Ἡσαΐα ὡς Μαρσέλ ἔπαιξε μὲ ἐξαιρετικὴ κατανόηση τοῦ ρόλου της καὶ μᾶς ἔδωσε ἓνα ὀλοζώντανον τύπο φιλαρέσκου γυναικός ποὺ ἡ μεγάλη ὑπόθεση τῆς ζωῆς της εἶναι ἡ ἐρωτικὴ περιπέτεια.